

Postarina pljena u gotovu.

Privredno - kulturne
matice
za Sjev. Dalmaciju

GLAS

Godišnja pretplata: za članove Matice 24 din.,
za nečlanove din. 36.
Pisma i novac slati na adresu:
Šibenik, poštanska pregrada br. 30.

Šibenski, 25. Maja 1934
BROJ 193. — GODINA VI.

Vlasnik «Privredno-kulturna Matica za Sjev. Dalmaciju»
Urednik PAVLE ZELIĆ
Telefon br. 24. — Broj ček. računa 38.242.

Socijalno previranje

U posljednje vrijeme zapaža se jedno vreme u Sjevernoj Dalmaciji. Maogima situacija još uvek nije jasna da se pojedinci ogledaju oko sebe re shvaćajući što se sve oko njih dogada i mjesto mirnog razmišljanja o stvarima i uočavanja glavnih uzroka i osnova u ovom previranju — mnogi sa srdžbom ističu potrebu da se sve povrati u stara sretna vremena kad je bilo sve lijepo i mirno i zadovoljno.

Kad je „Glas“ pred nekoliko mjeseci počeo općenito i načelno pisati o nekim pojavama kod nas koje su imale velikog utjecaja u socijalnim oduosima — javljalo se je veliko nezadovoljstvo i stvorene su odluke, da se iznose konkretni slučajevi, jer da nije zgodno uopćavati stvari, pa da uz krive stradaju i pravedni. Ali kad se je dirljulo u pojedine slučajeve onda se je tek i vidjelo kakvih sve osinjaka ima koji ne dozvoljavaju pristupa k sebi i dok jedni ljudi na sve strane alarmiraju da treba s ovim prestati — drugi nisu zadovoljni što se ima previše obzira prema grijesima Bogu vapičićem.

Da „Glas“ kroz godine nije ostao — glas vapičićeg u pustinji mnoge su se stvari mogle izbjegći, ali mi smo govorili, uvjeravali, molili i opominjali, a bili smo primani s potsmješima, porugama, prezirima i zavaravanjima.

I danas nas mnogi ne razumiju — ni s desna ni s lijeva. Ne postojimo mi zato da učimo narod slijepo poslušnosti ni besvesnom bitisanju, ali niješmo ni politička grupacija. Ne zatvaramo mi oči pred stvarnošću i pred preokretom mnogih odnosa u životu, ali ništa nam nije odvratno kao prazno razmetanje sa riječima onih koji ništa ne stvaraju niti ičim poboljšavaju prilike života.

Istina je da smo se mi pojavili u doba primitivnih shvatanja socijalnih i kulturnih pitanja i trebalo je razbijati mnoge predrasude i mnoge smetnje od kojih se ni koraka naprijed nije moglo učiniti i poslije neuspjelih mirnih pokušaja morali su se ponakad „lomovi“ praviti. Ali oni ljudi koji rade na društvenom preobražavanju moraju imati mnogo samoprijegora i strpljenja i svu svoju vrijednost unositi u stvaralački rad, u budenje svijesti, u pripremanje i provođenje organizacije privredne, zdravstvene, prosvjetne, socijalne.

Priznajemo da se ljudi sretaju u ovom radu sa neiskazano teškim situacijama smetnjama i nepojmljivim shvatanjima. Tako npr. mnogi smatraju da država, banovina i općine mogu ulagati milijuni dinara sa ciljem da se udovolji presvjetnim, zdravstvenim i poljoprivrednim potrebama naroda, ali ako pojedinci ne rade na taj način, da to zbilja pristane u korist i za dobro naroda, pa ako se to javno iznosi i kritikuje — mnogi se

nato sa ogorčenjem zgražavaju. Ako su neke naše općine bile pravi spahiluci pojedinaca — nije se smjelo dirati u to iz nekih nacionalno — patriotskih razloga. A ljudi koji su stali na čelu ili su ometali svaki rad u svom kraju ili su mu htjeli dati sadržaj i značenje i cilj saglasan sa svojim interesima i položajima. Mi smo imali ljudi na visokim položajima, koji su sa prezirom govorili o svakom radu u narodu, koji bi taj narod pravilo samostalnim i slobodnim u njihovim organizacijama, nezavisnih od ličnih manevra, kojima jedino ima imo da služi sva masa naroda, pa su zato tetošili po selima najgore elemente, kao što su: seoski krčmari, seoski mudrijaši, seoske gazde i besposleni agitatori, a mjesto da pomažu rad i organizacije najboljih ljudi na selu — oni su to direktno i indirektno ometali.

Ukupno uvezli malo su se ljudi trudili da razumiju sadanje stanje u narodu, a na razvijanje svijesti i nastvaranje organizacija u narodu, više se je gledalo sa mrštenjem i umiljanjem nego sa pravom radošću i željom da se pomogne i saraduje.

Mi smo radi toga i doživili ovo čudo, da varošani lome kopija oko toga ko će biti na čelu naroda, ko ima „moralnog“ prava da bude gospodar, a o onoj masi kojaiza njih stoji ne vode računa. Kao da sve stoje do toga kako će se pogoditi i nadmudriti nekoliko varošana između sebe?

Mi ne želimo da više raspravljamo o stvarima iz prošlosti. Sada ima u samom narodu toliko organizacija i tako raznovrsnih po svojim zadatcima, da svaki čovjek može u njima saradivati ko god ima smisla i volje — ali tu se može javiti kao saradnik, a ne kao izrabljivač i ugušitelj svijesti i savjesti za svoje ciljeve i svoje račune.

Eto polja rada svima onima koji u sebi imaju socijalne svijesti, koje zanosi osjećaj istine i pravde, koji osjećaju potrebu da stvaraju u zajednici, čiji su sastavni djelovi. A po odnosu prama tom radu organizacija prosudiće vrijednost svakog javnog radnika, bio on poslanik, semafor, načelnik, ljekar, agronom, veterinar ili bilo koji radnik u javnoj službi. Ali svima njima treba postavljati konkretne zahtjeve i od konkretnog odgovora zavisće naše držanje prema njima.

Najljepši primjer visoke socijalne svijesti i bezganičnog samoprijegora pokazao je kroz najkratce vrijeme počasni predsjednik naše Matice vladika Irinej. On je najbolji primjer što može čovjek učiniti kad iskreno želi i hoće. Kroz samu jednu godinu dana pokrenuo je cijelo sveštenstvo na životi socijalni rad; osnovao je Privrednu

ŽIVOT ILI NAUKA

(Povodom novog nastavnog programa za narodne osnovne škole)

Iako, u suštini, ne postoji protivnost među ovim pojmovima, naprotiv, oni se jedan s drugim poklapaju i dopunjaju, oni su uslovjeni jedan o drugom, ali se ipak često jedan na račun drugoga precišćuje ili ne cijeni kako bi morao. Ova dva pojma, koja bi morala, prirodno je, teći naporedno — teku nekako odvojeno i protivno.

Ako bi nas neko nagnao, da odvojeno gledamo na ova dva pojma, i da se opredjelimo za onaj koji smatramo važnijim, našli bi se u veoma teškom položaju, tim težem, što bismo morali odvojiti nešto posve srođno.

Mislimo, da je sve radi čovjeka. A čovjek je najviša tvorevina života. Ono je kruna svega života. Prema tome: čovjek je veći i od nauke. Nauku je, zapravo, on i stvorio. Ono je plod njegova rada, njegovih potreba i potreba života uopće.

E, kad je to tako, a sigurno jeste,

onda bi nauka morala da bude u službi čovjeka i života. Ona bi se, prema tomu, morala prilagoditi životu ljudi.

Ta misao u uostalom, i nije nova i originalna. Tim bolje, što je jedna istina starija i što se ona kao takova uvek drži. To je dokaz, da je ona opravdana i vječna. S tega protivno mišljenje ne može da bude ispravno.

Ako je škola priprava za život, a to bi ona po svom osnovnom „životnom“ načelu morala da bude, ako je škola sam život u svoj njezinoj zbilji: onda mnogo grijese oni, koji izbjegavaju život kao polaznu tačku svega ljudskog napredovanja, razvijanja, vaspitanja.

Oni koji su stvorili novi nastavni program — izvršili su svoj rad i dobro i moderne. Oni su, možda, bili i previše moderni u onom u čemu naš narod nije moderan, ali nažalost, nijesu bili moderni u onom u čemu su svi narodi vječito moderni, u životu. Život je vječno moderan. To je paraleksalno u riječi, ali istinito u stvari.

Program bi morao rezultirati iz života (jer je za život!) i potreba naroda, iz duhovnog, kulturnog, prosvjetnog, fizičkog i ekonomskog stanja, jednom riječi iz sveukupnih nacionalnih potreba u naširem smislu ove riječi, a ne iz stanja pedagoške nauke i nauke uopće.

Međutim, poznata je stvar, da nova pedagogika naglašava „princip života“ kao ugaoni kamen nove pedagoške zgrade. Tu, nažalost, naš program nije moderan! Narod, koji je vjekovima robio, teško je i nemoguće uzdići do visine na kojoj se nalazi savremena nauka, ali se sama nauka može prilagoditi njegovom „uzrastu“. Mišljenja sam, stoga, da treba unositi samo one novine koje je domaća praksa pokazala kao ostvarive. Nauka treba da je pred narodom, ali ne u tolikoj daljinji, da je ovaj ne može ni shvatiti a kamo li iskoristiti.

Trebalo bi još najviše opreza imati, kada je riječ o primjeni nastavnog programa po našim selima. Tu su „školske prilike“ najslabije, pa bi i programom morao biti minimalan, ali u suštini, jednak, jedan i jedinstven. Razlike bi bile samo manje važne, kvalitativne narav, a kvalitativno, u koliko se prepozna posebne prilike, svijet i život uopće.

Knin, maja 1934

—ko — io—

Kome je pčela za kapom

Kad su se ljudi u nekakvom selu skupili da iznadu ko je ukrao košnicu, glavar reče da on zna ko je to učinio.

— Eno, onaj, veli, što mu je pčela za kapom. Onda onaj koji je bio ukrao mahne preko glave, kao da otjera pčelu, i tako se oda.

Što hoće sokolstvo?

Sokolstvo se posljednjih godina sve više širi i okuplja pod svojom zastavom sve veći krug pripadnika, a i među nesokolskim svjetom stiče sve više prijatelja i prijateljica. Danas je to već moćna organizacija sa blizu tri stotine hiljada članstva, tako dabi se moglo poverovati, da je svojim uspjehom zadovoljnja. Ali baš sada sokolski radnici pokazuju više nego ikada, da nisu zadovoljni postignutim uspjelima. Njihove su želje daleko veće i kao da se sve više povećaju. Po potetu, kojim su se bacili na rad, možemo da zaključimo, da se ovaj pokret neće smiriti, dok god svojim kritikama obuhvati cijelog narod, što više i sva slovenska plemena.

Na tome poslu radi mnoštvo poznatih i nepoznatih radnika, naših najboljih ljudi. Tome radu žrtviju naštećice sve svoje snage, svoju udobnost i slobodno vrijeme, a da zato ne očekuju ni priznanja ni zahvalnosti, a još manje koristi i slave. Mora da je velik cilj, kome streme, mora da su jake pobude, koje ih vode, pa i nehotice moramo da se zapitamo: Čemu sav taj rad? Što hoće Sokolstvo?

Svakome je poznato, da sokolstvo nastoji da tjelesnom vaspita zdrav, jak i lijep novi narod. Mnogima je poznato da Sokolstvo tjelesni odgoj upotpunjava prosvjetnim radom u želji da ujako i lijepo tjelesno ujeda i lijepu dušu. Nekima je možda poznato da se sustavnom tjelesnom i prosvjetnim radom postizava i jaka volja i duševna snaga, da se za dobra načela istrajno i besp'ošteđivo boriti.

Sokolstvo dake želi, da stvoriti narod tjelesno jaka i zdrav ljudi, poštenu i pravednu gradanu, želju i prosvjetu i napretku, ali to još nije naš cilj, to su smo naši putevi.

Cilj nam je da u našoj slobodnoj državi stvorimo zadovoljne i srčne gradine, koji će živjeti prosvjeteni i blagostanju. Tada će tek ova naša napućena zemlja postati naš raj, tad će tek naše oslobođenje biti potpuno, jer nećemo više biti robovi ni svojih maza, ni slaboca, siromaštine i raznih bolesti, koje nas sada dave, zaostalosti i duševnog mraka, koji nas sada okružuje.

To je svjetla slika divne budućnosti koja je još daleko, ali nije neostvariva. Njoj stremi Sokolstvo, uvjerenje da će svoj cilj postići, jer vjeruje u historičku pravednost i nemirnovani razvoj. Taj se razvoj može zadržati ali ne može spriječiti! A vjerujemo da se može i posprijeći! Mi to želimo i na tome radimo. To smatramo svojim ciljem i svojom dužnošću.

Da to ostvarimo, naša je želja, da u sve narodne slojeve unesemo nezadovoljstvo današnjim stanjem i volju za boljim i lijepšim životom, a da u isto vrijeme pokažemo i način put kojim se to postizava, a to je povjerenje u se i u svoje sopstvene probudene snage probudena želja za znanjem i napretkom više će doprinjeti podizanju prosvjeti i privrede nego najljepše želje i najmudiće odluke moga nadležtva.

Jedinica pokrenuta iz mrtvila i duševne začmalošti jedina je i stanju da prima i unaprediće prosvjetu i napredak.

To pokretanje svih djelova cijelog naroda zadača je sokolskog rada. Svjetski smo potreškoča i ogromnog napora, što nas čeka, ali divna slika nove sunčane budućnosti tjeru nas napred. Vidimo pred sobom budućeg čovjeka, oslobodena današnjih maza i slabos-začmamne pomoski uži votoj, s crnim, teškim

ti, vidimo ga gdje živi prosvjetčen i srećan u blagostanju, zdravlju i duševnom zadovoljstvu. Daleko je još ta lijepa budućnost, ali nije neostvariva. Mi vjerujemo u vječne zakone napretka, kojima se svjet ravnja, vjerujemo u veliku gravdu, koja nam za naša stradanja i patnje duguje nagradu, vjerujemo u silnu moć ljubavi, koja prekće svjet, a koja je i pokretač naših želja i našeg rada.

Tek ako ovo sve držimo na umu vidjećemo da Sokolstvo ima pred sobom uistinu velik cilj, dostojan i najvećih napora. Jedino ovako možemo da razumijemo i shvatimo sav onaj veliki, nesobični rad hiljadu sokolskih radnika. Ovi svjesno žrtviju sebe ne za neko prazno geslo za najvažnije i ljudskom društvu, kačovjeku. U tome ih radu krijepli vjera u svoju snagu i u snagu važnoga pokreta, koji je svijet stvorio, koji ga održava, a koji će ga i unaprediti.

6 aprila 1934

V. S.

СКАУТИЗАМ

M. Taganski: Ideološke osnove skautizma, izd. Saveta Skauta Kralja Jugoslavije

U dobu opštih previranja nije našao met čuti koje su ideje vođile onih organizacija, koje se bave vaspitanjem u ukem smislu. O ciljevima i idejama skautskog pokreta kod nas se malo pisalo; što je da je dr. Popović bio je praktičnog karaktera, a ono što su dali mlađi ljudi bilo je nejasno ili nedovoljno dokumentovano. Taganski je ovom knjigom daš naučno postavljen problem skautskog vaspitanja; kao ugledan ruski skautski vođa, on je tim prijebio pozvanijem da ovo učini, što je i sam jedan od glavnih slovenskih tumača skautizma, i što je njegov

život, dobio novi smisao i drugo opravдаće preko skautske religije rada bratstva, radosti i sunca. Skautski pokret je nikač u Engleskij. General Bend Pol je u video bolести i manje engleskog društva, i namjerava je da ga leči preva-spitatiom omladine. Njegov sistem vaspitanja nascio je odusjevanje u pristalicu široj cijelog svijeta, i danas je toliko jak, da se može smatrati najvećom i najboljom svjetskom organizacijom za vaspitanje omladine.

U ovom spisu g. Taganski na osnovu glavnih rечenica osnivača skautizma i njegovih pomagaca nastoji da čitaocima objasni pravi značaj ovog pokreta, i da mlade skautke radnike sačuvu od pogrešnog tumačenja. Po osnovnoj zamisli pokret je međunarodnog karaktera: ima da služi interesima duševnog i tjelesnog preporeda svih naroda — uz čuvanje čovjekovih posebnih običajeva. U političkom pogledu pokret zahtjeva od svojih vođa da vaspitanike ne mješaju u dnevnu politiku, ali da budu lojalni prema svakoj vlasti i državnom uređenju. Pisač smatra da je pokret u suprotnosti sa političkim skvatačima fašizma i biloševizma. Analizirajući osnovne ideje Bedri Polovog pokazuju, da su osnovi skautizma: duh zadružarstva, priznavanje lичne vrijednosti, priznavanje prava lichenosti na samoopredjeljivanju u granicama harmonije između interesa lichenosti i zajednice, vitezstvo i humanizam, služba bližnjem u duhu Jevanđela, priznavanje igre, rada i radosnog doživljavanja normalnik radnja čovjeka. Ako bi htjeli da u kratko definisimo pokret moramo ga obilježiti kao narочitu vrstu saradnje, starih i mlađih u cilju zajedničke rade na lichenom učavrščavanju, službe bližnjima, a takođe i u cilju izgrađivanja novog i boljeg života. Priznavanje vrijednosti lichenog ja, skautizam smatra kao priznavanje samostalnosti našeg duha ili slobodne volje. Ali čuo sistem je tako uđen da se pojedinci vaspitaju da drugog ne potiču, a sebe ne prepočuju, jer on zahtjeva da se poštuju prava i interesi svakog zdravog pojedincu, makar da je to i malo djetet. U sukobu između zajednice i pojedincu, skautizam uzima sredinu između principa borbe za opstanak i hrišćansko-kolstojevske etike nepromišljiva zlou: on stoji na stanovništu u

Pisma iz naroda

Стрмица, 5 маја

Сјечна шума — Било bi od velike koristi: ukinuti naviku profesijskog сјечењa шуме. Али у истo vrijeme то је i тешко, јер у Стрмици има једна сигурna petina obitelji koje немaju nego vrlo мало земље, а на земљи даје хране човјековим фамилијама за 2-3 мјесеца у години. За остале мјесеце: треба negdje zgraditi a kad nema negdje varade: сјечи шуму, правити јапију, палити угаљ, све то продавati по јефтине паре и купovati „несретну пуру“. За спreciti ovo, opet bi se morali povratiti ravnijim рјечима, па reči, da je naši izlaz: исeliti one obitelji, negdje u drugi dio naše Отаџбине. Хвала Богу, било bi mјesta само требalo bi da se нађe добрих људи i заузетних da спроведу ову свебу. А народ би био срећан да добије једном te blажene земље dovođeno, da је ради па da се храни.

Tako bi se изbjeglo утамњивање шume na велико! A, za ovo мало што село сјече да скuba јело нећe шuma nikad propasti, само поставiti dobre lugare. A za кове? шta bi rekli? То је вјечити камен спојица на selu онда, kad је u питању заштита шume. Село, као da не може da живи bez кове; a шума ne може da опстоји sa козама. Познате су велике уабуње неких села онда, kad је било rješavano da се кове „смакну“ abrog одgoja шume. Али, знајмо, da су та ista sela која су смакnili kove, uvidjela koliko је то корисno za шume, па јесу благославila ova dan kad су смakli kove.

Za naše село Стрмицу, узимамо за примjer plaviny Orlovicu, као главни seoski пашњак. Стрма, испресецана јаругама, са два дјела упропашићене шume; она је учинила великиh zla strmicom polju. Доста је споменутi само „суву јаругу“ u Komaliću. Али то је све она tek има da учини svoje. Страшно, је i помислити, da се сваког дана том плavinom kreće oko 250—300 kova od kojih svaka može dnevno pregristi 200 mlađorasti. Сад израчунате koliko је гранчица.

ничког rada, спрavzumne podjelle rada i zaredje. U filozofiji svog vaspitanja upoštete, stalno održavač ravnateljku potreba lichenog, pojedinačnog i zajedničkog. Neophodno srećstvo je za njega međusobno pomaganje koje bi bilo potstrck za zajednički rad, прекo vodova, klubova i logora. Rad ne smatra kao kaznu, него kao normalnu potrebnu funkciju zdravog čovjeka. Својим vaspitnicima дајe једну minimalnu основу na kojoj mogu da izgrade своja ne зависna učešća, u koliko su ona u vezi sa skautskim zakonima i завјетom, koji se прилагođavaju потребama svake zemlje. On zahtjeva od svojih članova da ne primaju готовe животne shablonе, nego ih prisiljava da ih sami stvore. У многim pravcima pokret se javlja kao neoхуманизam, стављајуći stare etičke principle ljubavi prema bližnjem u tolerantnosti kao основне poglеде na svjet. Како се radi većim djelom sa omladinom, то је цио rad proučen idejama: испољavanja lichenosti u punoј mjeri doživljavanja zajedničke rade, i izvesne romantičke u praktičnom spровođenju ideja vodila.

Skautizam obilježava jeđini kao hrišćanstvo priлагođeno zemaljskim potrebama. Drugi ga upotrebljavaju kao naši licheni начин da omladinu vezu u dруштvena pitanja. Независно od svih tih pogleda, pokret jasno nosi pedagoško obilježje i u vaspitnom pogledu uživa dobar glas. Јedan od prstavnika novе школе, г. Алфред Ферје, назвао га је идејalom novom школom проведеноj u primjeni, u живот.

„Наодна обрана“ Милован Поповић

Сваког дана мање у Орловици. Једном приликом razgovaraо сам са једним starim kovarom. Покушао сам да га увјерим: колико је коза за шуму штетna. Рекао mi је:

— Moj dragi, сељак ne може da буде bez kove; ако pomusti — коза; ако vasklati — козу; ако prodati na komad robe kupiti — козу; ако испеши za krsnu slavu opet — козу.

Zadržao sam se na његovoј poslednjoj rечи, па га upitao: шта је важnije da ima na столу o krsnoj slavi: хлебa или ковјег mesa?

— Важnije је imati хлебa, и bez mesa bi se lakše moglo nego бев хлебa, рече.

— Ако се буду држale козе, и још u већem broju, доћи ћe се dotle, драги prijatelju, da ћeš ti moći imati mesa или хлебa nećeš, одговорио sam i objasnio mu: da ћe kove iskorijeniti шуму, поплате i воде најeti пјесак на земљu, nećeš imati шта жети i тада круva neće biti. — A ako ovako potraje, neće dugo do тога biti. То је она болест od koje ћe naše село umrijeti. Smaknuti kove или им ограничити број, па држаги ovde mјестo њих. То је оно што bi bilo важно učiniti. Данас би нам то izgledalo strashno i teško. Али, sutra, kad bi uvidjeli korist od тога, nebi žaliili. То је оно што треба učiniti, јer to od нас trage potomci наши, којима нећe trebati plug aко ovako ostanе.

— И осим тога:

Мрачaj

Mokra јаруга, која има километарске сливове, огромне васлаге земљишта u покрету, који смртно пријести iашem polju — koliko ga још има. Ушћe te јаруге u дужини 400 метара припада нашој banovini, док километri јаруге припадају Brbascoj banovini. Наша је banovina regulisala ушћe јаруге које јој припада; али шта то vrijeđedi kad Brbska banovina ne radi višta na своме, главном djelu јаруге. Нагђe се се ne превиђујe, нигде се не плете, нигде се не пошумљава, нигде лугарије; а у средини јаруге живи 36 сбитиљи које у главном drže kove

Vrlika, maja.

Prometeji, zove vas moja zemlja!

Ovo je zemja ojadenih, sivih pejzaža, Iskonske ljepote tužne!

Ovo je učarana krajina što čezne I suz!

Ovo je zemja jakrepa i guja, Vjekovne memle i sjena, Zadaha nečistih duša,

Al' i sebrova naših skromnih!

Ovo su rodna mjestra Velikana duranja I dremljivih stihija . . .

Prividne su doline naše: Plantinske dosežu bedeme Gomilama mračnoga i mraka!

Zašljeni visovi goli

— Moleće ruke naše matere.

Što vječno streme nebū —

Kao da vase, čujte,

„Svetlosti . . . sunca . . . zraka!“

Mandušići, lavovi dlčni,

Trebamo dževerdare vaše

Da salijemo ubojna pera:

Dušmana je ostalo — kolko otjerano!

Prometejl, o Prometejl,

Zove vas moja zemlja!

Đ. Č.

и тргују са шумом и угљем. Узалуд онда и наша бановина уређује ушиће Јаруге, кад њезина главна плућа откидају се сваке кишне и прекривају са мртвим пјеском наше границе на којима смо јуче жели а данас их немам. Ми се надамо да ће поврзани у нашој бановини упозорити Управу Брбаске бановине на велику катастрофу коју нам спрема Мрачај.

stvar dobra napravili? Ide li zadru-
garstvo svojim, mirnim evolutivnim
putem ili ćemo na barikade? Hoćemo
li primjerom i uspjehom da okupljaju-
jemo ljudi oko naših ideja i naših
ustanova, ili ćemo najprije mržnju-
ći a onda i krvlju da mjenjamo ono što
postoji? Na ovakove misli navodno
me izrazi: *pljačkaši, kamatari, gullkožni*
pauci, eksplotatori itd. a tih se vrlo
dobro sjećam kad su padali sa tribina
u predgrađima velikih gradova. Meni
ni je namjera da podmećem nekom
ono što nije i što ne osjeća; naglašavam
vam: neozbiljnost, naduvenost bezob-
zirnost i pridružujem „nedoučenost“. Ako ti mladi ne imari boljih dana vidje-
da ima „nešto trula“ napolje s imeni-
ma, o stup sramote s njima ili još bol-
je Državnom Tužilcu u ruke, ali o
vakо uopštavati ima samo jedno za-
poslijedicu, a to je atvaranje mržnje „
duši prostog ne prosvjećenog naroda
na sve varoši i varošice, koje toboga-
vrve pljačkašima i paucima“.

Kad su već tako formirani društveni odnosi, da izmjena dobara iz ruke u ruku uvijek donosi i neki izjednačni čar, kad seljak naplaćuje jače, sveštenik molitvu, lječnik svoju pomoć, advokat intervenciju, zašto je plaćanje i eksploatacije kad trgovac naplaćuje svoju robu? Da među ovim posljednjim ima svakakovih, to je odveć poznato i radi takih su se rodili „Pauci“, a da i po jednom Mediću, Koševiću, Veselinoviću, Miljkoviću itd. ne možeš da audiš o čitavom selu u kome su se rodili i to je više nego jasno. Prepričava se da je pre nekoliko godina jedno lice, koje pre svom zvanju ne bi trebalo da se otamlje o zemaljsko blago, u jednom naručenom sastanku sa vjerovnikom — težakom, htjelo da proguta čitanje svoj mjenični dug. Prisebnost tog težaka spasila ga je velikog gubitka, jer ga je ščepao za grkljan. Može li se ovo uočavati?

Taj zlosretni srednji stalež toliko
černjivan, a kome je ipak najljepši
pirznanje odao g. Dr. Desnica u svom
govoru u senatu, mnogo je toga do-
prinio i za našu nacionalnu svijest
ekonomski boljšitak. Ne smije se za-
boraviti njegovo aktivno učestvovanje
u svim nacionalnim manifestacijama
prije a i poslije rata, još manje omi-
lovažiti, pogotovo ne prešutiti, njegov
državljanšku svjest i građansku loja-
nost i trpeljivost u današnjim vrem-
nima. Niko ne može zbrisati njegov
humane osjećaje, koje je toliko i te-
liko puta pokazao, *all opipljivo i za-*
siđeno u tako čestim gladnim godi-
nama baš u tim krajevima.

Što će ta mlađa gospoda da postignu svojim piskaranjem pored vlasti, koje budnim okom prate rad pojedinaca i ustanova? Zakonodavac te kako da se stara za materijalno moralno dobro zemljoradnika i bdije nad njegovim življenjem. Možda gospoda uobražavaju da su Sjevero-dalmatinski Velibori Gligorići, pa će onda vode socijalnu rubriku, ali je zato potrebno znanje, pamet, erudicija, logika i visoki etički osjećaji, pa i oštreno pero. — Njihov rad bi bio kudikam korisniji kad bi najprije izvršili svoje dužnosti u pogledu školovanja, a zatim, kad već hoće da brinu narodnu brigu, da uđu u sela, tamo ih čekaju veliko polje rada, ali „ni koristi nane“.

Dr Boško Malešević

Кириллица мала 193

Број „Гласа“ 192 од 17-V 1934. год. напокон је донио оно што смо могло очекивати: „200,000 динара“ утвђено у општинској каси у Ко-

рист неколицине људи, који барају са милионима а на штету 13000 људи, који једу неслану пурпашу и пуше рапељку мјесто дувана. Задашна цифра, која открива дјелове пљачке, нечовјештва; цифра (а има таквих данас доста) која је диктирала досадашњим моралом „узјамности“, који је извирао из фамозног елитног друштва разастрта у свим вакутцима наше сиротиње; цифра која запрепашћује, која убија у човјеку сваки осјећај милосрђа према овим пљачкашима, који се усудиша да на тај начин кроје право и да се под тим плаштом развикују као добри грађани, национални борци и да испод тако окаљаног плашића роваре „у име нације, државе, мира и реда“ против људи исправна глаголица на стражи.

дања на ствари — — — — .
И послије тога, Ви рекосте, го сподине докторе, да имате још нешто шавнути! — — — Па зар још нешто има! — — — јер из предходног разлога, ми смо присиљени да се изва бусије скривамо, јер се нам још слабашна прса из које се чује наш непрестани зов — — јер хоћемо да ступамо са освједоченим пријатељима народа, али по слабом свјетиљком тешко их налазимо — требало би увести електричну - - - - . Ви рекосте, да ли одговарате скривеном Јунаку, али сте и несвесно одговорили; одговорила је цифра од „200.000 динара“ утвђује. Јест, господине докторе, вграджава ово: Општинко Вијешта прихватило, Кр. Банска Управа одобрила, Министарство Финансија потврдило, колике подвале народу са њинском вијећу, Кр. Банској Управи, Министарству Финансија и општим народу - - - - јер ми хоћемо да раскринамо људе који злоупотребљавају своју владу; људе, који су узврочници свим било општим бићима, појединачним клањима у трагичнам историји човјечанства; јер ми треба жимо, да људи свих сталежа имају права да добију од друштва само онолико, колико је потребно угодан живот свима скупа, јер ми хоћемо: што прихватимо, што Кр. Банска Управа одобри, Министарство Финансија потврди, да се и вршује и биће нам свима добро, ми ударамо против сваке злоупотребе.

Али, господине докторе, нашите се увријеђени од незнаних јунаца. Не, несмијете се увриједити, још сте Ви узели батину за чишћен трулежи и не смијете да ударајте по незнаним јунацима, јер их мало и имају слаба прса, већ удирте по познатим јунацима, јер их пуно — и превише; удригте по њима, па бар и ви ту спадали . . . Јер, господине докторе, не треба ви Ви нпр. да заборавите да са талијанским подаништвом Ваше Госпо подржавате кметство сељака, и шта друго.

шта друго.,
Оадје треба радикално чишћење трулежи, треба дати пуну сatisфацију увријeђеним, а да се то изврши треба поломити ланце предрасуде лажне господштине, и поставити здраве темеље 13000 типично хројских душа, који су способни даду најбоље, што човјек може.

Из тих разлога, господине до-
торе, требали сте, чим сте доша-
у сзоје родво мјесто из културе
Њемачке, да жртвујете вјекови
господски комодитет: „аблоповшт-
ну“ и преко здравствене задру-
препородите свој крај тражеши
ти само спаднике колико Вам

потребно за живот, а дајући им колико сте способни. Само такве љекаре овај народ треба. А кад већ нисте то учинили, из разних разлога, то Вас опет молимо да извршите оно како сте обећали на задњем вадружном састанку пред г.г. Др. Шнајдером и Др. Константиновићем, јер вјерујте докторе, ми вјерујемо, да су оно освједочени пријатељи народа. Допустите, да одговоримо на ону Вашу понуду што сте је некада поднијели вадрузи. Сељачка здравствена вадруга тражи љекара, који ће свој рад и своју способност уложити за здравствено спорављање народа, а народ ће му дати награду онолико, колико је потребно, да беше еметње то извршава. Дакле, народ не тражи од никога милостије; народ не жељи да за његова љекара неко други плаћа стан, освјетљење ни огријев. Народ не тражи бесплатно ни без оштете ни еа оштетом амбуланту са свим инструментаритетом, микроскопом и реагенцијама, ако је то нечија својина — народу не треба милостија. Народ хоће да има свој рентген, своју апотеку, своје лијекове, свој ауто; народ ће плаћати своме љекару онолико, колико му је потребно. — Народ не треба милости, то увидите господи не докторе и покажите народу, да то докавате дјелом.

Господине докторе, као што трајимо нове људе међу свим сталежима тако и међу љекарима. Мадакви били радници, не желим их, ако рефлектирају на лијепу вилу, лимузину итд. итд. прије времена, тј. бар док ови други не почну да једу васољену пуру и да пуште опет дуван мјесто рашељке (Не схватите криво, на Вас се ово не мора да односи). Ми тражимо нове љекаре, јер — бар нама тако изгледа — да су рентген-апарати досадашњих љекара били једнаки кантарима, а ињекције трговачким артиклима. — Можда то није истината, али бар тако нама изгледа — је наш „мурле“ дође љекару пред смрт, кад се болест може да написа и са патцем, дакле не треба му рентген.

„Разумијемо ли се?!“ П. Ђаковић

XI Slet Sokolske Župe

Dne 3 juna ov. god. Sokolska župa Šibenik — Zadar priređuje svoj XI. župski slet. Ovaj će slet sigurno da bude najveći od svih dosadašnjih, jer je broj sokolskih jedinica u župi kroz zadnje vrijeme silno porastao. Sokolska župa Šibenik — Zadar već sada broji 75 jedinica. Sokolstvo u zadnje vrijeme sve više osvaja naša sela gdje ono vrlo jakim tempom razvija svoj blagotvorni uticaj. Veliko mnoštvo sokola iz svih naših jedinica prodeflovaće tog dana kroz Šibenik da manifestuje svoju snagu. Uz sletske svečanosti priređuje se i proslava Sokolskog društva u Mandalini, jednog od najaktivnijeg u župi. Sokolsko društvo u Mandalini kraj Šibenika slavi 30. godišnjicu svog opstanka i tom prilikom posvećuje svoj novi barjak kojemu je starješina Sokola Kraljevine Jugoslavije Prestnasljednik Petar. Veći će se dio sletskih svečanosti baš zato i održati u Mandalini, gdje će biti uređeno prostrano sletište. U svim sokolskim jedinicama, a i u samoj župi najmarljivije radi kako bi sletska svečanostispala najbolje i postigao što veći moralni uspjeh. Radi što bolje organizacije sleta konstituisani su razni odbori koji najaktivnije rade kako bi do početka sleta bilo sve uredeno. Neka ni jedan svijestan soko ne izostane, a da se ne pridruži ovoj velikoj sokolskoj manifestaciji.

Sokolskoj manifestaciji.

PITANJA I ODGOVORI

Pitanje:

Dugujem još od godine 1930 nekome trgovcu dinara 10.000. — On je za ovu tražbinu postigao izvršni naslov, te je proti meni pokrenuo i izvršni postupak, koji je još u toku. Kada je stupio na snagu Zakon o zaštiti zemljoradnika od 19. aprila 1932 predložio sam kod suda odloženje izvršenja, i u tu sam svrhu priložio opštinsko uverenje da sam zemljoradnik u smislu zakona. Sud nije udovoljio mome predlogu za odloženje izvršenja, i moj je odnosni rekurs odbijen, usled čega je moj predlog konačno riješen niješno. Radi toga je izvršni postupak proti meni nastavljen. Mogu li sada ponovno tražiti odloženje ili obustavu izvršenja pozivom na odnosnu naredbu Uredbe o zaštiti zemljoradnika od 22. novembra 1933, te ako mogu kako moram da postupam?

Odgovor:

Odloženju ili obustavi izvršenja može biti mesta uvijek dok je pokrenuto izvršenje u toku. Ponovnemu traženju da se izvršenje odloži ili obustavi ne može smatrati činjenica što je eventualno ranije prikazani predlog za odloženje ili obustavu izvršenja konačno odbijen. Razlog je u tome što ranije donešena odluka, kojom je konačno bio odbijen predlog za odloženje ili obustavu izvršenja, nije namijenjena da doneše meritorno rješenje o samoj stvari, t. j. snome izvršenju. Ali, u koliko je sud pri ranijoj odluci došao do zaključka da se dužnik (izvršnik) ne može smatrati zemljoradnikom u smislu propisa zakona o zaštiti zemljoradnika te njegova pravna ocjena nema ni značaj formalnog rješenja, jer izreka suda sadrži samo objašnjenje o predlogu da se izvršenje odloži ili obustavi.

Stoga ranija odluka i izvršnog (sreskog) i rekušnog suda, kojom je konačno bio odbijen predlog izvršenika za odloženje ili obustavu izvršenja, sama po sebi ne može biti zaprekom da izvršnik ponovno predloži da se odloži ili obustavi izvršenje, koje je još u toku, te da sudovi ponovno donesu rješenje o tome.

Tom ponovnom predlogu uputno je da bude priloženo uverenje opštine predlagatelja, da za ovoga postoje pretpostavke sadržane u čl. 2 pomenute Uredbe, kao i to da je on u vrijeme zaduženja bio zemljoradnik, čl. 1-2 u edbe, ali svakako sud mora na to da bude barem upozoren. Da li je izvršnik zemljoradnik ili nije u smislu Uredbe prethodno je pitanje od kojega zavisiti rješenje o izvršenikovom predlogu da se izvršenje odloži ili obustavi. Odlazu se naime sve pridružene prodaje pokretnog i nepokretnog imanja, a obustavlju se sve pridružene uprave kao i oduzimanja pokretnih stvari, dok se nove pridružene prodaje i pridružene uprave nepokretnog imanja, kao i nova oduzimanja pokretnih stvari mogu dozvoliti jedino radi pridružene uprave obroka odnosno tražbine koji se duguju u smislu propisa čl. 3-1 i 12 te čl. 4-1 i 2 Uredbe. U ovim se zadnjim slučajevima mogu nastaviti i ranije odložena izvršenja.

Rješenje rečenog prethodnog pitanja pada sada u isključivi djelokrug upravno-političkih vlasti. Uverenje izdaje nadležna opština, a svaka zaинтересована stranka može tražiti da sreski načelnik ispit u izdano uverenje i ponisti ga ako nade da ne odgovara stvarnom stanju. Protiv odluke sreskog načelnika može se nezadovoljna stranka žaliti banu. Odluka je bana izvršna protiv nje nema mesta tužbi upravne sudije. Žaliti se može dakle ne samo zemljoradnik, ako mu opština izda niješno uverenje, nego i povjerilac. Žalba je banu vezana za rok od 15 dana od dana dostavljene odluke sreskog načelnika, odnosno od dana usmeno saopštenja kada je saopštenje izvršeno (čl. 17 Zup). Sud je vezan za sadržaj uverenja opštine i ne može samostalno da ga preispitava, kako je to ranije bilo moguće po zakonu o zaštiti zemljoradnika. Ispitivanje uverenja nema uticaja na odluku o odlađanju prodaje, odnosno o obustavi pridružene uprave ili oduzimanja pokretnih stvari, koju donosi izvršni sud po službenoj dužnosti, ako mu je poznato da je dužnik zemljoradnik, inače na zahtjev stranke. Pridružene se uprave obustavljaju samo na zahtjev stranke. Nepokretna imanja pod pridruženom upravom vraćaju se dužniku odmah. Ako stranka nije sama podnijela uverenje izvršni će ga sud tražiti po službenoj dužnosti. Do donošenja pravosnažne odluke o odloženju ili obustavi izvršenja zaustavlja se (prekida) izvršni postupak, odnosno postupak obezbijedjenja. Ali, ako pravosnažnom odlukom uverenje bude ponишeno

izvršni će sud na zahtjev povjerioca staviti van snage određeno odlaganje prodaje odnosno određenu obustavu pridružene uprave ili oduzimanja pokretnih stvari.

Prema autentičnom tumačenju Gospodina Ministra pravde od 24. januara 1934 Sl. Nov. 30. J. 1934 broj 23-V. sva sredstva obezbijedjenja na pokretnim stvarima kao i na novčanim potraživanjima, osim onih koja se odnose na tražbine iz čl. 8-1 prva rečenica Uredbe, imaju se skinuti, i sve te stvari dati na slobodno raspolaganje dužniku zemljoradnika sa ogradama iz čl. 11. Time je rečero da se ne smije više dozvoljavati ni zapljena pokretnih stvari i novčanih tražbi, kako se to prije dešavalo, a sve već provedene takove zapljene imaju se skinuti sa ogradama iz čl. 11 Uredbe.

Sve što je gore izloženo odnosi se na izvršni postupak. Ali Uredba je zaštitila dužnika zemljoradnika i od parničkih troškova, koje ima da snosi sam povjerilac, ako dužnik u parniči odmah prizna dug i dokaze da je još prije podnošenje tužbe odgovorio svojim obavezama po propisima Uredbe. Osim toga u svim parnicama, izvršnim postupcima i onim obezbijedjenja protiv zemljoradnika zbog dugovanja u smislu Uredbe, povjerioci ni u kojem slučaju ne pripada pravo naknade advokatskih troškova od dužnika zemljoradnika. Stoga oni moraju već u parniči da prigovore svoje svojstvo.

Upozorava se konačno da su neke tražbine izuzete od zaštite predviđene u Uredbi, a to su tražbine pomenute u čl. 8-1 Uredbe, pa stoga ako bude podnesena tužba, ili ti pokrenuto izvršenje za ovakove tražbine, dužnik, iako je zemljoradnik, ima da snosi ne samo trošak parnice, odnosno izvršenja, nego i da naknadu sve odnosne eventualne advokatske troškove, pošto sud ima tada da postupi po opšlim načelima Grpp, kao da i postoji Uredba o zaštiti zemljoradnika.

P. K.

Pitanje:

Jedan mi član u kući ima nastup padavice. Ima li načina, da se ti napadaju izbjegnu, te kako i kojim načinom može najuspješnije da se ta bolest izleći?

Odgovor:

Padavica ili epilepsija (od grčke riječi „epilambano“, popasti) nije jedinstveno oboljenje, nego bolesni izražaj vrlo raznolikih uzroka. Nekoju su od ovih uzroka poznati, a najobičniji su medju njima ovi: povreda glave, izrasline u mozgu ili unutrašnjosti lubanje (tumori), alkoholizam, oviranje krvnih žila u mozgu uslijed starosti i sifilitičke oboljenja mozga. Naravno, da sve navedene uzroke, osim možda alkoholizma, može tek ustanoviti liječnik, koji će i odrediti u svakom pojedinom način liječenja. Ako je brazgočina glave uslijed povrede uzrok bolesti, tada može operacija ozdraviti bolesnika. Ova povreda može biti vanjska vidljiva, ali i nutarnja nevidljiva. I kod izraslina u glavi potrebita je operacija. U ovim je slučajevima važno, da bolesnik ne dodje prekasno liječniku. Kod ostalih uzroka potrebito je uzimati lijekove ili da ih liječnik ubrzgava u tijelu kao i kod drugih bolesti izazvanih oviranjem žila ili spolnom zarazom sifilisa. Posljedice sifilisa u mozgu pojavljuju se tekiza više godina nakon zaraze. Ali navedeni uzroci ne izazivaju kod svakog čovjeka nastupe padavice. Zato je medicinska nauka shvaćanja, da uz ovakve stečene nauke mora postojati još i neka prirodjena sklonost, dispozicija, dotičnog lica, da oboli od padavice. Ima veliki broj pacijenata, kod kojih ne poznajemo ovih vanjskih stečenih uvjeta, bilo da ih uopće nema ili da ih naše današnje znanje još ne može pronaći. U ovim slučajevima smatramo u prvom redu ovu prirodjenu sklonost uzrokom padavice. Ovakve slučajevi označujemo kao „prirodjenu padavicu“, ili stručno „genuinu epilepsiju“. Ova je vrst padavice prenosiva i na potomstvo, ali tek na 10 posto djece. To će reći: Od 100 djece, koja imaju oca ili majku bolesne na genuinu epilepsiju, oboliti će ih 10 od iste bolesti. Nekoja djeca boluju na napadajima, koji su slični padavici, a da to ipak nije prava padavica. Ovakvi napadaji iščezavaju u dobi razvitičkih i već prije. Kod djece su katkad i crvi uzrok ovakvih napadajima, pa kad ih istjeramo iz crijeva, nestane ovih napadaja. Ipak i djeca mogu bolovati od prave padavice, i ako se ona češće pojaviće tek u dobi razvitičkih.

Kod liječenja padavice iz bilo kojih mu dragi uzroka važno je ne piti ni vina, ni rakije, ni plva, ni drugih alkoholnih pića. Tamo, gdje je alkohol glavni uzrok padavice, dovoljna je već ova mjera, da se bolesnik izliječi. Kod „prirodjene padavice“

ili padavice iz drugih uzroka mora se isto izbjegavati alkohol, želimo li, da imaju druga sretstva, pa i sama operacija, uspijeva. A već i samim sustezanjem od alkoholnih pića može se postići, da napadaji nastupaju redje i u slabijem stepenu. Ako nastupaju napadaji tako, da se grčevi pojavljuju isprva redovito samo u jednoj ruci ili nozi, a odatle tek zahvate, ostalo tijelo, tada uspije katkad sprječiti daljnji napadaj tako, da tu ruku ili nogu čvrsto stegnemo kroz kratko vrijeme ručnikom ili krompu u nadlaktici odnosno bedru. Dugo stezanje bilo bi štetno po dotično udo. U liječenju prirodjene padavice najuspješnije je sretstvo brom. Brom treba uzimati po naputku liječnika, pri čemu treba naći iskustvo najmanju kolčinu, kod koje je bolesnik slobodan od napadaja. Nažalost ne uspije u svakom slučaju bolesnika posve osloboediti napadaju, nego samo smanjiti njihov broj i njihovu težinu. Ako bolesnik uzima brom, tada ne smije hrana sadržavati mnogo soli. Najviše soli ima u juhi i jelima s mnogo tekućine. Zato je najbolje izbjegavati ta jela kao i pištu, slanu ribu, slani sir i slično. Ostalo jelo neka bude nešto manje soljeno nego obično. Posve isključiti sol iz hrane nije uputno. Brom treba uzimati redovito kroz dugo vremena, kroz mjesec i godine. Nekoji se bolesnici mogu na taj način posve osloboediti svojih napadaja, dok kod drugih, kako reko, nije to nažalost moguće. Vrlo je važno, da bolesnik ne prekine ni u kojem slučaju na jednom uzimanjem brom-a, već ako se on ili njegov odlučuje, da prestane uzimati taj lijek, tada mora postepeno uzimati sve manje i tek nakon više dana posve ga odbaci. Bolesnici, koji ne dobivaju napadaju, dok uzimaju brom, mogu nakon dulje vremena pokušati posmalo snizivati kolčinu lijeka i napoljšetku uzimanje posve prekinuti. Gdjekoji, ali nažalost samo manjina, mogu nakon više mjeseci ili godina liječenja da ostanu bez napadaja, ako i prestanu uzimati brom. Kod onih, kod kojih se napadaju vraćaju, čim snize ili prestanu uzimati lijek, preporuča se, da se vrati na prvašnju kolčinu brom-a. Naglo prekidanje lijeka može izazvati cioniz napadaju i to tako teških, da može nastupiti smrt, nije li liječnička pomoći pri ruci. Pojave li se uslijed brom-a gnojni prištići po licu ili ostalom tijelu, tada treba staviti tople slane obloge i povisiti nešto kolčinu soli u jelu. Ne doveđe li to do željenog cilja, tada treba postepeno sniziti brom.

Dr. GLASER

Прикази

Примили смо од народног послага. Срђанија Урукала говоре које је одржao у буџетској расправи и драго нам је да је говорио о неколико врло важних питања за Сјеверну Далмацију уопште, а посебно за срез Бенковићем, чије кости и данас труну на гробљу у Анкони.

Ур.

Извио је да у Срезу Бенковић на 70 хиљада душа има само 40 основних школа и истакао потребу повећања школa и броја учитељa као и потребу Учитељске школе за Сјеверну Далмацију.

Говорио је о саобраћајним приликама на морu и на kopnu, o саобраћају u подврелебитском kanalu, o autobuskom саобраћају. Naglasio је посебно важност линије Мокропоље — Ервеник — Жегар — Билишани — Обровац, као и телефонску везу Бенковића са Новиградом, Станковићима и Жегаром.

Истицао је тешке здравstvene приlike, оскуđicu pitke воде, говори o спасоносности здравstvenog vadrugarsvta, чију је спасоносност и вriednost narodno blago. Naši krajevi sa veseljem i ponosom čekaju trubu Krešimirova grada. Uvijek spremi, hitri i smjeli viju svoje sokolske barjake. Nose ih kroz kamenje i staze preko mora, uvala i draga. Razdragani, što se selo sokolskim barjakom kit. Ponišni su oni što u sokolske redove stupiše. Prkose oni vjetru vragu buri i oluji. Sve je pred njima ravno. Jedno im je ime sokolsko milo i drago. S njime preprene gaze da u ravnicu stupe. Uspomene slave da potomcima primjer ostave. I Mandalena selo malo, grijezdo naših mornara u ubavom zaljevu sokolskim se barjaom kit. Sve je spremio uredno i tačno da braću dočekaju, da ih zagrie, da im kažu sokolski zdravo. Maleno je to selo u luci Šibenkoj. Veselo je ono i poštovano uvijek bilo. Za starješinu imaju vrijednog i poštenog našeg brata Vlahovića Antu čestitog nastavnika i uzmornog rodoljuba. Ponos je njihov i četica mala, vrijeđnih sokolova, što uvjek i svakom zgodom služe ze primjer sokolskog rada.

Sokoli naši djeco i silnog i ponosnog krša zavljavaju sokolske barjake. Polatite dolom i morem u kulu Krešimirove slave. Tu vas čeka bratska ljubav, majčin zagrijaj i prijateljsko srce. Složno braća vedra čela, s ponosom vašim i našim srce je veće, naša ljubav uvišenja. — Svima nama je jedno od Boga dano, svima nama ista nam je zemlja Jugoslavija krvlju okupana. Radite za nju za vječnu slavu, nek je naše grudi za vjerom u Boga očuvaju od pakla na čast i ponos našeg roda.

Zdravo!

Prosvjetar Šibenskog društva Šibenik, 22. maja 1934 god.

Predstavnik vlasnika «Pravdno-kulturne matice za Sjevernu Dalmaciju» Pavle Zelić
Stampa Nove Štamperije — Šibenik
Predstavnik Nikola Čikat

ши и упропашћује „подижући задруге — подижемо свој народ, а упропашћујући њих — упропашћујемо и свој народ!“

Говори о посебно teškim priilicama trgovaca i занатlija u Sjevernoj Dalmaciji. Likhvar treba progoniti ili poštene trgovce i poštene vantatije treba pomagati.

Право na pašnjače između Dalma

tinaca i Lichana treba uređiti. Našim dobrovođicima koji još nijesu dobili vremenu treba je što prije dođeliti.

Има mnogo zaostatka u vremeništvu. Mnogo послова има који вијесуриje pisanju i otuda настају mnoge штете i нереди,

Katastar je neuređen a na 5000 четворних kilometara ima samo jedan geometar. Treballo bi 20 geometara, da urede sve zaostatke.

Poroz se utjerava na brutalan i beđudan начин. Судови имају мало особља, па има великих застоја у послу. Сједоци се редовно не исплаћују па и ту појединци страдају.

Предlаже да се уредвије држе наша гробља у иностранству и да се преносе у родну земљу и ови који су оставили своје кости у туђиви као прогнаници. Један такав случај десио се са честитим сином среза Бенковачког др. Александром Миовићем, чије кости и данас труну на гробљу у Анкони.

Ур.

Župski slet u Šibeniku

Braća i sestre!

Kroz historiju našeg sjevero-dalmatinskog sokolstva usporedno jasno se ogledava jačanje nacionalne svijesti. Šibenik sjevero-dal. sokolsko i kulturno središte zaslužuje mnogo pažnje. U nizu vjekovnih nacionalnih borba on je prednjačio u kolu dalmatinskih sokolova. I danas sokolska svijest u ovim krajevima napreduje i diže se. Naši seli ovijem se ponose. To je naše narodno blago. Naši krajevi sa veseljem i ponosom čekaju trubu Krešimirova grada. Uvijek spremi, hitri i smjeli viju svoje sokolske barjake. Nose ih kroz kamenje i staze preko mora, uvala i draga. Razdragani, što se selo sokolskim barjakom kit. Ponišni su oni što u sokolske redove stupi